

Solleröflickorna

Den 15 januari 1964 skrev journalisten Gege i Dala-Demokraten att *"Här får twisten lämna plats för krusidulliga dalalåtar!"*, artikeln handlade om "Solleröflickorna", Lisbeth Danielsson, Christina Pähls, Ulla-Britt Nordahl, Ingrid Svensson och Barbro Svensson.

När man nu, 35 år senare, ser tillbaka på den tiden, framförallt 60-talet, och läser gamla tidningsurklipp, så kan man konstatera att vi i "Solleröflickorna" fick en väldigt omväxlande tonårstid.

Den Kommunala Musikskolan, som 1998 fyllde 50 år, hade verksamhet också på Sollerön och de instrument man då fick börja med var antingen blockflöjt eller mandolin och från 4:e klass, om man suttit och "plinkat" på mandolinen, så fick man pröva på att spela fiol.

Det var en mycket livlig verksamhet som försiggick på Sollerön, var och varannan elev i skolan trakterade något instrument och många var det som var med i skolorkestern, under ledning av den legendariske Erik Grudd, som också var musiklärare.

Varje vår var det stor avslutning i kyrkan, där resultatet av vinterns vedermödor visades upp. Allt från duetter och kvartetter till solister och orkestermusik. Mången tår fälldes säkert i kyrkbänkarna av stolta föräldrar och mor- och farföräldrar medan syskon säkert tyckte att det var mer än lovligt pinsamt.

Vid musikavslutningen i maj 1960 hade Erik Grudd, trots ett stort inre motstånd hos sig själv, gått med på att folkmusik skulle få spelas på denna avslutning. Med "Frisells gånglåt" tågade "Solleröflickorna", som då även bestod av Gerd Brothers och Per-Axel Israelsson, in i kyrkan och jag tror att allas öron och ögon blev lite extra stora av förundran och kanske också av förväntan.

Att gå fram i kyrkgången mellan alla dessa ögon och öron var en minst sagt pirrig upplevelse och att det skulle sätta igång ett skred av framträdanden i såväl radio som TV, både inrikes och utrikes, hade väl ingen kunnat drömma om.

Veckan före midsommaren 1961 fick vi, tillsammans med Sollerö folkdanslag med spelmän och Sollerö IF:s fotbollslag (A-laget), åka med till Gemünden am Main i Tyskland. Gemünden hade, genom de kontakter som Arvid Knutz knöt när han gifte sig med Hilde, blivit en vänort till Sollerön och vi blev ditbjudna som deras gäster.

Att då, 1961, packa resväskan med fiolen och folkdräkten var något väldigt stort. Johan Svensson "Svenjoan", som efter musikuppvisningen i kyrkan tog oss under sina vingars beskydd, hade nu lärt oss ytterligare låtar bl.a. "Sparf Fars polska" och "Gärdeby gånglåt". Svenjoan yvdes nog lite extra över "Solleröflickorna" eftersom han hade flera barnbarn med...

Efter en tvådagars bussresa i Erlandssons gamla gråa bussar anlände vi så till Gemünden där en stor mottagningskommitté hade ställt upp utanför stadens skola. Man kunde känna doften av alla rosor som slagit ut, säkert för oss, och även se floden Main som ringlade genom landskapet.

Vi inkvarterades hos respektive värdfamilj och bara detta var lite skrämmande. Två stycken 12-åringar, undertecknad och Christina Påhls, utan mamma och pappa i ett annat land med ett annat språk och annan mat. Då är man ganska liten.

Denna "skrämmande" upplevelse förbyttes snart i en lång rad upplevelser och vi hade i engelskan ett gemensamt språk, där vi kunde göra oss förstådda tillräckligt.

Under den vecka vi vistades i Gemünden fick vi vara med om både TV- och radioinspelning och vi förstod nog inte riktigt då hur stort det egentligen var.

När vi återvände till Sollerön, kvällen före midsommarafton, togs vi emot av öborna, som säkert var både stolta och lite avundsjuka på allt vi berättade från vår resa. Men de skulle senare få dela våra upplevelser via en dokumentär, som gjorts av min pappa Rune Svensson, från resan. Den filmen bjöd alla på mycken munterhet i den fullsatta föreningslokalen.

Trötta men fulla av nya intryck stod vi sedan på midsommaraftonen på "trappan" till härbret vid Hembygdsgården och presenterades som "Solleröflickorna". Nyss hemkomna från en turné i Tyskland!!!

Denna midsommar skulle bli den första av många på "härbrescenen".

När man bläddrar genom tidningsurklippen väcks alla minnen till liv, om de platser man fått se och människor man mött under åren.

Karl Lärka mottog 1963 ett stipendium från Dalarnas fornminnes- och hembygdsförbund, för sina mångåriga insatser inom hembydsvården. I tidningen kunde man läsa: *"Folk från sju kyrsocknar, huvud- och residensstad oräknade, bidrog med pusselbitar till den komplicerade bilden av särlingen Karl Lärka medan spelmän från socknar kring Siljan virade en tonernas ram kring porträttet."* Och *"Fem Solleröflickor inledde med fiolmusik när kaffet serverats"*.

Mora läroverk "S:t Mikaelsskolan" invigdes av biskop Sven Silén och fiolmusik av Sollerö-flickorna.

1964 skrev man i Falu-Kuriren att "Fem Solleröflickor bildar landets yngsta spelmanslag" och vår "beskyddare" Svenjoan uttalade sig: - *"Flickorna har gjort goda framsteg och det betyder mycket för en landsortsbygd att ha ett spelmanslag av den här kategorin"*.

Ytterligare axplock ur klippalbumet:

- ◆ Barnens brevlåda med Farbror Sven
- ◆ "Trettondagssmällen" i Siljansnäs
- ◆ Hembygdens Dag på Gesundaberget
- ◆ Zorns gammelgård i Mora
- ◆ Barnens Dag i Vansbro
- ◆ Rots Skans i Älvdalen
- ◆ Åsengården, nyårsafton 1961
- ◆ Underhållning vid Shoppingkväll, Domus i Mora
- ◆ Blå Hallen, Stadshuset, Stockholm
- ◆ Sommarfesten vid Hjulbäcks bystuga
- ◆ Utställningen W67, Rättviksparken
- ◆ Turné i Finland med Dalarnas spelmansförbund
- ◆ Svenska Cykelförbundets 70-årsjubileum på Hasselbacken i Stockholm
- ◆ Sollidenscenen på Skansen
- ◆ Alpina Junior-SM på Gesundaberget
- ◆ Resa genom Tyskland och Österrike tillsammans med spelmän och dansare från Fagersta.

Solleröflickorna på en spelning vid Bonäsgården. Fr.v. Ninna, Lisbet, Barbro, Ulla-Britt och Christina.

Av de många människor vi fick möta under åren, Knis Karl Aronson, Torsten Tegnér, biskop Sven Silén, duon Tina och Marina m.fl. så är nog storbyggmästaren Anders Diös en av dem som man minns lite särskilt, otaliga var de tillfällen som vi fick förmånen att spela på de av honom i Bonäs arrangerade tillställningarna.

Att tack vare ett instrument få vara med om så mycket under tonårstiden är nog få förunnat och att också hela tiden ha en sådan entusiast som Svenjoan som påhejare är något speciellt.

I slutet av 60-talet utökades "Solleröflickorna" och vi blev 11 stycken, det var Berit Andersson, Ulla Larsson, Marianne Svensson, Ulla Jakobsson,

Lena Påhls och Monika Danielsson som tillkom. De hade också gått den "långa vägen" via Kommunala Musikskolan och lotsades sedan in i folkmusiken med Svenjoans hjälp. Första utlandsresan där vi var alla 11 gjordes 1969 till Tyskland och Österrike, tillsammans med dansare och spelmän från Fagersta. En ny era inleddes och "världen" erövrades av flickorna från Sollerön.

Idag när min fiol "pryder" sin plats på hyllan och strängarna, åtminstone just nu är tysta, blir denna tillbakablick på "Solleröflickornas" spelmanstid något man förundras över och också gläds åt att man fått vara med om.

Och jag vet att Svenjoan var mycket stolt över sitt verk. Man ska ju inte spilla beröm i onödan, men jag tror att han ler i sin himmel när han minns, tillsammans med mig.

Ninna Lundin (Ingrid Svensson)

Solleröflickorna på 60-talet. Fr.v. (flicknamn) Berit Andersson, Lena Påhls, Mariane Svensson, Lisbet Danielsson, Ninna Svensson, Christina Påhls, Monika Danielsson, Ulla Larsson, Ulla-Britt Nordahl. Ej med på bilden: Ulla Jakobsen och Barbro Svensson.

Foto: Rune Svensson